

Asia: VN/18706/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot asetusluonnoksesta

OAJ kiittää siitä, että edellinen lausuntomme on otettu huomioon edellisellä kierroksella eikä enää esitetä kaikkien lomien merkitsemistä ja niiden vähentämistä opiskelijavuosista ja lisäksi ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suhteellinen rahoitus nousee.

Kannatamme vakaata ja ennakoitavaa rahoitusta, minkä johdosta yleisellä tasolla emme kannata toistuvia muutoksia, joilla vaikutetaan ainoastaan siihen, miten niukkuutta jaetaan. Rahoituksen riittämätön taso pakottaa koulutuksen järjestäjän muun muassa vähentämään opetushenkilöstöä sekä annettavan opetuksen, opinto-ohjauksen ja tuen määrää. Puutteellinen rahoitus vaikuttaa koulutuksen järjestäjien kustannuksiin, jotka on sopeutettava käytössä olevaan rahoitukseen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitustasoa on nostettava ja rahoituksen laskentaperusteiden selkiyttämistä jatkettava. Esitämmeikin, että lukuisten kustannusryhmien ja painokertoimien tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan. Resursseja on kohdennettava suoraan koulutuksen perustehtävään, opiskelijoiden oppimisen varmistamiseen. Emme ota lausunrossamme kantaa kaikkien yksittäisten kertoimien painoarvoon, koska rahoituksen riittämättömyyttä ei korjata saman toiminnan sisällä olevien osien painoarvoa muuttamalla. Rahoitusta on lisättävä ja edellisten hallituskausien mittavat leikkaukset on korvattava täysimääräisesti. Esitys ei yksin riitä eikä poista ammatillisen koulutuksen rahoituksen suurinta ongelmaa, rahoituksen riittämättömyyttä.

Huomiot ehdotetusta opiskelijavuoden määritelmästä

Asetusluonnoksen 1§ mukaan opiskelijavuoteen ei katsota kuuluvaksi heinäkuuhun kuuluvia päiviä. OAJ ei kannata esityksen mukaista opiskelijavuoden määritelmää. Esitämme määritelmää ensisijaisesti muutettavaksi siten, että ammatillisen koulutuksen järjestäjät saavat rahoituksen myös loma-ajasta samoin kuin lukiokoulutuksen järjestäjät saavat. Lomien määrän ei tule vaikuttaa

rahoituksen määrään, kun opiskelija on koulutuksen järjestäjän kirjoilla eivätkä opinnot ole keskeytyneenä. Erityisesti nuorille, toiselle asteelle siirtyville, opiskelumuodon valinnan on oltava mahdollisimman yhdenvertainen mm. opiskelupäivien ja saadun opetuksen osalta. Loma-ajoista ei saa tulla valintaa määrittävää tekijää.

Mikäli kuitenkin opiskelijan lomaksi katsomia päiviä ei voitaisi lukea opiskelijavuoteen kuuluvaksi joltain osin, niin pidämme riittävänä nykyisten epäkohtien korjaamiseksi sitä, että keväällä valittujen opintonsa aloittavien oppivelvollisten opiskelijavuosikertymä alkaisi aina vasta 1.8. Tämä vahvistaisi myös sitä, että yhteishaussa hakeneilla oppivelvollisilla olisi ennen toisen asteen opintojen alkua saman pituinen kesäloma riippumatta siitä, missä he opintonsa aloittavat.

Joka tapauksessa opiskelijavuosien määritelmästä tulee säätää siten, että se kohtelee kaikkia ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ja koulutusaloja tasavertaisesti.

Lisäksi toteamme, että asetusluonnoksen 1 §:n mukaan opiskelijavuoden määritelmään ei katsota kuuluvaksi heinäkuuhun kuuluvia päiviä. Perusteluiden mukaan kyse on kuitenkin siitä, että opiskelijavuoteen kuuluvista päivistä vähennetään 31 päivää. Jos esitys etenisi vastustuksestamme huolimatta tässä muodossa esitämme, että säännöksen teksti vastaisi tältä osin perusteluja. Sen sijaan että 1 §:ssä lukee heinäkuuhun kuuluvia päiviä, tulisi asetuksessa lukea 31 päivää. Pidämme kuitenkin perustelemattomana sitä, että opiskelijavuosiin lukemattomien päivien määrää neljästä viikosta (20 opiskelupäivää tai 28 viikonpäivää) lisätään 31 päiväksi.

Pidämme hyvänä sitä, että esityksessä pyritään vähentämään byrokratiaa ja että esitys on rajattu koskemaan vain koko tutkinnon suorittavia tai TELMA-koulutuksessa olevia.

Huomiot tutkintojen, valmentavan koulutuksen ja muun ammatillisen koulutuksen kustannuskertoimista

Asetusluonnoksen 2 §:n painokertoimet ovat kaikissa muissa kustannusryhmissä laskeneet, paitsi ryhmässä 1 nousseet. OAJ ei puolla minkään kustannusryhmän painokertoimen laskemista. Ammatillisen koulutuksen rahoitus nykyisin on riittämätön vanhojen leikkausten vuoksi ja rahoituksen muuttaminen painokertoimia tai kustannusryhmiä muuttamalla ei tätä ongelmaa ratkaise. Meille ei ole tullut tietoa siitä, että jonkin koulutusalan rahoitus olisi ollut tosiasiallisesti liian suuri. On varmistettava, että koulutuksen järjestäjällä on edellytykset toteuttaa koulutusta riittävin resurssein. Lisäksi vuosien 2018 ja 2019 aika oli heti reformin jälkeistä aikaa, jolloin toiminta ei ollut vielä vakiintunut ja kulurakenteen selvitykseen noiden vuosien perusteella ei voi sataprosenttisesti luottaa.

Kaikkien ammatillisten tutkintojen koulutuksen järjestämiseen ja toteuttamiseen laadukkaasti pitää olla todelliset mahdollisuudet.

Kannatamme ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA), työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen (TELMA) sekä opiskeluvaiheita tukevien opintojen (OPVA) painokertoimien nostoa. On huolehdittava siitä, että 1.8.2022 käynnistyvän nivelvaiheen koulutukset yhdistävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) painokerroin vastaa VALMA-koulutuksen painokerrointa.

Huomiot majoituksen korotuskertoimista

Kannatamme majoituksen korotuskertoimen nostamista, se auttaa myös oppivelvollisuuden laajenemisen myötä majoituksen järjestämisestä nousevien kulujen kattamista.

Huomiot tutkintotyypikertoimista

OAJ puoltaa ammattitutkinnon (AT) ja erikoisammattitutkinnon (EAT) painokertoimen nostamista. Painokertoimen nostamisella turvataan edelleen näiden koulutusten järjestäminen laadukkaasti. Jatkuvan oppimisen takaamiseksi AT- ja EAT-koulutusten rahoitus tulisi olla koulutuksen järjestäjän näkökulmasta houkutteleva, jotta on kannattavaa toteuttaa lisäkoulutusta ja elinkeinoelämän muuttuviin ja uudistuviin työtehtäviin saadaan ammattitaitoista työvoimaa.

Esityksen mukaan nykyisissä AT ja EAT koulutusten tutkintotyypikertoimissa on ollut virhe. Vaikuttavuusrahoituksen vaikutus kertoimeen oli laskettu liian suureksi. Esityksestä ei käy ilmi, että tätä virhettä korjattaisiin takautuvasti koulutuksen järjestäjille. Esitämme, että näin tehdään.

Huomiot yrittäjän oppisopimuskoulutuksen työelämäpalautteen keräämisestä ja laskennasta

OAJ kannattaa esitystä, että yrittäjän omassa yrityksessään suorittamasta oppisopimuskoulutuksesta ei kerätä työelämäpalautetta.

Muut huomiot

Ei muita huomioita.

Bani Eira
OAJ